

Joanna Nogieć

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu

Struktura kursu e- perspektywa polska a

W opracowaniu zaprezentowano różnice w strukturze kursów e-learningowych na przykładzie uczelni polskiej i amerykańskiej. Pokazano dorosłych jako grupę docelową w kształceniu oraz przedstawiono ich oczekiwania związane z formami kształcenia. Opisano strukturę polskiego kursu e-learningowego (typy zamieszczanych materiałów, struktura kontentu, sposoby komunikacji ze studentem), a także strukturę amerykańskiego kursu e-learningowego i dostosowanie do nowoczesnych wyzwań rynkowych oraz potrzeb dorosłych jako uczestników tej formy kształcenia.

Wprowadzenie

Wraz z rozwojem internetu i jego możliwości technicznych pojawiają się coraz to lepsze sposoby gromadzenia i przekazywania informacji. Na potrzeby kształcenia zdalnego tworzone są kursy e-learningowe, które implementowane na różnych platformach mają dostarczyć określone treści odbiorcom. Różnica ma polegać tylko na sposobie przekazywania wiedzy (brak bezpośredniego kontaktu pomiędzy nauczycielem a studentem), a nie na treści. Z czasem okazuje się jednak, że istotne jest nie tylko to, co się przekazuje, ale także, w jaki sposób. Technologia ma za zadanie pomóc w dotarciu do studenta w procesie nauczania za pomocą różnych kanałów komunikacji. To oznacza, że istotna jest nie tylko zawartość merytoryczna przesyłanych treści, ale także ich układ, podział na jednostki merytoryczne oraz komunikacja. To dalej znaczy, że istotna jest struktura kursu, czyli jego części składowe, ich ułożenie, a także relacje pomiędzy nimi. Celem opracowania jest zaprezentowanie struktury kursu e-learningowego z rynków polskiego i amerykańskiego oraz dokonanie analizy podobieństw i różnic w kontekście ich dopasowania do kształcenia osób dorosłych. Jako polski przykład posłużył kurs e-learningowy Wyższych Szkół Bankowych – analizie poddana została jego struktura, układ i funkcjonalność poszczególnych elementów z uwzględnieniem sposobów komunikacji oferowanych w kursie studentom. Amerykańską perspektywę reprezentuje kurs e-learningowy Franklin University z USA – uczelni, która

specjalizuje się w kształceniu dorosłych, a w minionym roku akademickim prawie 3/4 zdobywanych w niej punktów kredytowych związanych było z kształceniem online.

W wymiarze europejskim kształcenie dorosłych nie jest formalnie zdefiniowane, choć w poszczególnych państwach ta kategoria bywa dokładniej definiowana. Dotyczy to jednak państw, które wprowadzają określone działania lub strategie przyciągające dorosłych na studia wyższe (albo takich, które dokonują ujęcia studentów według wieku w statystykach krajowych). Przykładem jest Hiszpania, która wdraża możliwość alternatywnego dostępu do studiów w trzech różnych grupach dorosłych (powyżej 25, 40 i 45 lat), jak również Irlandia, gdzie za dorosłych studentów uznaje się osoby w wieku co najmniej 23 lat. W Europie zazwyczaj uważa się, że dorośli studenci to tacy, którzy są starsi od typowych uczestników studiów wyższych i/lub wrócili do kształcenia formalnego po pewnym okresie przebywania poza systemem edukacji¹.

Główny Urząd Statystyczny, pisząc o kształceniu dorosłych, bierze pod uwagę osoby w wieku 25–64 lata, czyli już poza typowym wiekiem studenckim a przed emeryturą. Uważa się, że edukacja dorosłych jest jednym z kluczowych czynników wpływających na wzrost gospodarczy oraz rozwój społeczny².

Dane statystyczne dostarczają informacji o wieku studentów, ale jako odsetka w odniesieniu do danej grupy wiekowej. Naturalne jest, że ten odsetek będzie najwyższy w grupie osób w wieku 19–24 lata (tzw. typowym wiekiem studenckim), zaś spadać będzie w kolejnych kategoriach wiekowych (tabela 1).

	2000/2001	2005/2006	2009/2010	2010/2011
19–24	45,4	54,8	56,4	57,3
25–29	9,7	10,2	9,8	9,8
30 lat i więcej	0,9	1	1,2	1,2

Źródło: *Mały rocznik statystyczny Polski 2011*, GUS, s. 239

¹ *Dorośli w systemie edukacji formalnej: polityka i praktyka w Europie*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2011, s. 44.

² *Kształcenie dorosłych*, GUS, 2009, s. 3.

Jeżeli dane o odsetku studentów w wymienionych grupach wiekowych zestawimy z danymi dotyczącymi liczby mieszkańców Polski w przedziałach wiekowych, to okaże się, że osób kształcących się na studiach wyższych w wieku 25 lat i więcej w roku 2010 było około 544,5 tysiąca³. Jeśli tę informację zestawimy z liczbą studentów ogółem (tabela 2), która w roku akademickim 2010/2011 wynosiła 1,84 mln studentów, to okazuje się, że osoby dorosłe w polskiej edukacji wyższej stanowią około 30%.

	2009/2010		2010/2011	
	Liczbowe	Procentowe	Liczbowe	Procentowe
Ogółem	1 900,1	100,00	1 841,3	100,00
Stacjonarne	938,3	0,49	949,5	0,52
Niestacjonarne	961,8	0,51	891,8	0,48

Źródło: *Mały rocznik statystyczny Polski 2011*, GUS, s. 251

Z analizy danych dotyczących studentów w Polsce wynika, że niemal połowę stanowią osoby studiuje na studiach niestacjonarnych, które najprawdopodobniej wybrały tę formę ze względu na konieczność łączenia edukacji z życiem zawodowym i/lub rodzinnym. Można wnioskować, że to w tej kategorii – studiów niestacjonarnych – mieszczą się też osoby dorosłe kształcące się na studiach wyższych.

Odmienność kształcenia dorosłych w stosunku do osób w typowym wieku studenckim wiąże się z koniecznością większego uelastycznienia studiowania oraz z tym, że osoby dorosłe często nie mogą poświęcić się tylko studiowaniu, gdyż pełnią wiele ról społecznych. Uelastycznienie studiów jest także konsekwencją zjawisk zachodzących na rynku pracy, np. związanych z podejmowaniem zatrudnienia za granicą (co wiąże się z trudnościami w osobistym uczestniczeniu we wszystkich zajęciach). To oznacza, że dorośli – bardziej niż studenci w typowym wieku – mogą być zainteresowani uczestnictwem w różnego rodzaju programach elastycznych, takich jak nauka w niepełnym wymiarze godzin, kursy nauczania otwartego, e-nauczania lub kształcenia na odległość⁴.

³ Według *Małego rocznika statystycznego Polski* (GUS 2011) w roku 2010 w Polsce było 3284 tys. osób w wieku 25–29 lat oraz 18 558 tys. osób w wieku 30–64 lata (na potrzeby wyliczeń przyjęto, że wiek 64 lata jest graniczny przy podejmowaniu studiów).

⁴ *Dorośli w systemie edukacji formalnej: polityka i praktyka w Europie*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2011, s. 43.

– perspektywa polska

Regulacja prawne w Polsce określają, że liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych określonych w programach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia⁵. To oznacza, że w praktyce nie można w perspektywie polskiej mówić o kształceniu online w odniesieniu do całości studiów, lecz tylko do ich określonej części. Poniżej zaprezentowane zostały doświadczenia w tym obszarze Wyższych Szkół Bankowych oraz wypracowane przez nie standardy odnoszące się do struktury kursu e-learningowego.

Wyższe Szkoły Bankowe to największa w Polsce grupa szkół biznesu, zlokalizowanych w 9 miastach Polski Zachodniej. W ramach grupy funkcjonuje jedna wspólna platforma kształcenia zdalnego – od roku akademickiego 2012/2013 jest to platforma Moodle w wersji 2.0 (poprzednio w wersji 1.9.5+, trwa okres przejściowy wygaszania starej wersji). Jest to platforma *open source*, udostępniająca kod źródłowy, który został w kilku miejscach dostosowany do potrzeb Wyższych Szkół Bankowych. Poprawiane były zapytania do bazy związane z obsługą kursów oraz obsługą logowania, a także nastąpiła integracja z wewnętrznymi platformami komunikacji w ramach grupy WSB.

Platforma kształcenia zdalnego Moodle służy do zamieszczania na niej materiałów dydaktycznych dla studentów. Standardem jest zamieszczanie tzw. eSylabusa, który zawiera podstawowe informacje o prowadzonym przedmiocie, takie jak wymiar godzin, realizowane zagadnienia czy też wykaz literatury. Część pracowników udostępnia studentom, w ramach stworzonych kursów, dodatkowe materiały do wykładów i ćwiczeń (czyli tzw. eSerwis). W roku akademickim 2012/2013 łącznie na platformie Moodle znajduje się ok. 8,5 tys. przedmiotów (łącznie eSylabusów, eSerwisów i kursów e-learningowych) w ramach grupy WSB⁶.

Na platformie zaimplementowane są własne, multimedialne i udźwiękowione kursy e-learningowe, które stanowią odpowiednik 30 godz. przedmiotów tradycyjnych. W ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych funkcjonuje również wspólna biblioteka materiałów e-learningowych, która obecnie zawiera 53 podręczniki multimedialne i jest na bieżąco

⁵ *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z dn. 02.11.2011) zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość*, Dziennik Ustaw 2011 nr 246 poz. 1470.

⁶ *Materiały wewnętrzne Wyższych Szkół Bankowych*, 2012.

rozbudowywana. Wybrane kursy e-learningowe oferowane są studentom w ramach wykładów do wyboru, ale także jako element programu SUM online.

Korzystanie z zasobów platformy Moodle w ramach Wyższych Szkół Bankowych wymaga dostępu do internetu i przeglądarki internetowej obsługującej format Flash. Pracownicy i studenci logują się do platformy za pośrednictwem wewnętrznych platform komunikacji (Extranetu lub Intranetu). Na platformie Moodle znajduje się ponad 93,8 tys. kont użytkowników, w roku akademickim 2012/2013 (choć raz do tej pory) na platformę zalogowało się ok. 42 tys. osób (logowanie po 01.10.2012)⁷.

W ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych powołane zostało Centrum Rozwoju Edukacji na Odległość – międzyuczelniany zespół projektowy zajmujący się koordynacją działań związanych z e-learningiem, który administruje platformą Moodle. W skład tego zespołu wchodzi pełnomocnicy ds. e-learningu z poszczególnych uczelni. Główne obszary działalności centrum dotyczą:

- wsparcia dla pełnomocników ds. e-learningu w poszczególnych WSB,
- produkcji podręczników multimedialnych,
- przygotowania materiałów szkoleniowych dla dydaktyków z zakresu korzystania z platformy Moodle,
- administrowania platformą Moodle,
- prowadzenia badań funkcjonalności platformy Moodle wśród studentów.

Na potrzeby opracowania została przedstawiona struktura typowego kursu e-learningowego funkcjonującego w grupie WSB, który wymaga opieki prowadzącego i jest przykładem kształcenia zdalnego, przewidującego tylko wirtualny kontakt dydaktyka ze studentami. Kurs taki, poprzez wyłączenie aktywności komunikacyjnych, może w prosty sposób zostać zamieniony na materiał do samodzielnej nauki albo materiał będący wsparciem dla zajęć realizowanych w sposób tradycyjny.

Tabela 3. Struktura typowego kursu e-

	Opis
Ważne informacje	Dotyczące wymogów technicznych, czasu trwania kursu, sposobu zaliczenia, wymaganych aktywności
Komunikacja	Fora dyskusyjne
Materiały do czytania	Całość materiałów tekstowych kursu zawarta w jednym dokumencie, najczęściej w formacie PDF (łatwym do

	wydrukowania)
Bloki tematyczne (ok. 5–7)	Harmonogram zadań, materiały przekazywane najczęściej w formie multimedialnej (np. opracowanie w programie Lectora; standardowo dwie dyskusje na zadany temat z wykorzystaniem forum dyskusyjnego (w wybranych blokach czat z prowadzącym), zadania domowe do przesłania za pomocą rozwiązań technicznych platformy
Moduł końcowy	Zadanie podsumowujące albo <i>case study</i> do samodzielnego opracowania i odesłania w formie zadania domowego, plus test końcowy (pytania z wariantami wyboru)
Ankieta ewaluacyjna	Zestandaryzowana ankieta oceniająca kurs w aspektach technicznym i merytorycznym

Źródło: opracowanie własne

Typowy kurs e-learningowy w grupie WSB ma linearną strukturę (tabela 3), co oznacza, że dopiero zrealizowanie materiału z jednego bloku pozwala przejść do materiałów w kolejnym. Takie postępowanie determinowane jest harmonogramem i wyznaczonymi terminami na wykonanie określonych aktywności w kursie. Nieterminowe wykonanie aktywności takich jak udział w dyskusji na forum lub przesłanie zadania domowego po czasie skutkują brakiem punktów z danej aktywności. To oznacza, że mimo iż kurs jest asynchroniczny, to jego niektóre elementy próbują wymusić pracę grupową w obrębie zadanego przedziału czasowego.

Standardowo w każdym kursie umieszczona jest ankieta ewaluacyjna, którą studenci powinni wypełnić po skończonej pracy w danym kursie. Ankieta składa się z pytań zamkniętych dotyczących technicznych i merytorycznych aspektów kursu oraz pracy dydaktyka (jeśli kurs jest przeznaczony do samodzielnej nauki, to w treści pytań nie pojawiają się te zagadnienia). Na rysunku 1 przedstawiono graficznie fragment kursu e-learningowego. Nazwa elementu składowego jest jednocześnie linkiem do określonych materiałów. W kursie oprócz zbiorczych materiałów do czytania, które najczęściej mają formę dokumentu PDF, zamieszczone są materiały merytoryczne podzielone na bloki tematyczne – jest to forma podręcznika multimedialnego. W podręczniku tym znajduje się ta sama zawartość co w materiałach do czytania, tylko jest „obudowana” elementami graficznymi i udźwiękowiona (istnieje możliwość wyłączenia głosu lektora). Całość materiałów merytorycznych zamieszczona jest w kursie, i aby uczestniczyć w poszczególnych jego aktywnościach, student nie musi sięgać do innych źródeł.

-learningowego na platformie Moodle

Tematyka

Zarządzanie promocją

Ważne informacje (PDF 0,7 MB)

Komunikacja

- Poznajmy się - autoprezentacja
- Forum aktualności
- Pytania i uwagi

Forum nieoficjalne

Materiały do czytania (PDF 1,4 MB)

1 Promocja jako narzędzie marketingu

Harmonogram zadań

Zadania i materiały do realizacji

- Promocja jako narzędzie marketingu
- Dyskusja: Promocja a inne narzędzia marketingu
- Dyskusja: Funkcje promocji
- Zadanie 1: Gadżety w działaniach promocyjnych

2 Promocja

Harmonogram zadań

Zadania i materiały do realizacji

- Promocja
- Dyskusja: Dobrze zaplanowana kampania
- Dyskusja: Skutki planowania budżetu promocji
- Zadanie 2: HEYAH

we

ego metodą "tyle co konkurencja"

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.moodle.e-wsb.pl, [09.11.2012]

W kursie e-learningowym zaplanowany jest jeden test końcowy, ale z reguły punkty z tego testu to ok. 45–50% łącznej liczby punktów, jaką można zdobyć w kursie. Pozostałe punkty przyznawane są za dyskusje na forach oraz zadania domowe. W celu uzyskania zaliczenia trzeba zdobyć minimum 60% punktów.

W kursie e-learningowym widoczna jest przewaga komunikacji asynchronicznej nad komunikacją synchroniczną - nie ma tu możliwości zastosowania wideoczatu, istnieje tylko zwykły czat tekstowy. Sposobem kontaktu między dydaktykiem a studentami oraz między grupą studentów (tabela 4) najczęściej jest komunikacja za pośrednictwem forów dyskusyjnych. Służą one zarówno do przekazywania spraw organizacyjnych (górna część kursu nazywana *Komunikacją*), jak również do dyskusji merytorycznych (osobne fora w każdym z bloków).

Tabela 4. Sposoby komunikacji w kursie e-learningowym WSB

	Rodzaj	Opis
Fora dyskusyjne o charakterze komunikacyjnym	Poznajmy się	Autoprezentacja prowadzącego zajęcia i studentów – krótki wpis na swój temat
	Aktualności	Informacje przesyłane od prowadzącego, dotyczące raczej technicznych niż merytorycznych aspektów kursu (wiadomości i ogłoszenia)
	Pytania i uwagi	Do zadawania pytań i umieszczania uwag związanych z kursem
	Nieformalne	Na swobodne, pozamerytoryczne dyskusje uczestników kursu
Fora dyskusyjne o charakterze merytorycznym	Dyskusja na zadany temat	Każdy z uczestników dodaje nowy temat dyskusji
Czat	Czat z prowadzącym	W wyznaczonym terminie czat (tekstowy) prowadzącego ze wszystkimi uczestnikami kursu
Poczta elektroniczna	Kontakt z prowadzącym	Możliwość dodatkowego, indywidualnego kontaktu z prowadzącym
	Pomoc techniczna	Kontakt z administratorem platformy

Źródło: opracowanie własne

Korzystanie z narzędzi komunikacji w kursie e-learningowym nie wymaga raczej specjalnych umiejętności technicznych. Termin czatu z prowadzącym nie jest ustalany w harmonogramie pracy w kursie – wyznaczony jest jedynie termin głosowania, kiedy powinien odbyć się taki czat. Z reguły to prowadzący sugeruje dwa lub trzy terminy, zaś uczestnicy poprzez oddawanie swoich głosów wybierają jeden wspólny termin.

Zadania domowe, które zaplanowane są w kursie odsyła się za pomocą specjalnej składowej w kursie pozwalającej na załączanie plików. Oceny przyznane za wykonanie zadania i uwagi wpisane przez prowadzącego są widoczne dla studenta, który przedłożył dane zadanie.

7 Działania promocyjne w Internecie oraz promocja alternatywna □

 Harmonogram zadań

Zadania i materiały do realizacji

- Działania promocyjne w Internecie oraz promocja alternatywna
- Dyskusja: Reklama internetowa
- Dyskusja: Reklama alternatywna
- Zadanie 7: Kampania reklamowa w Internecie
- Głosowanie - kiedy powinien odbyć się drugi czat z prowadzącym?
- Czat z prowadzącym

8 Zadania końcowe i oceny □

 Harmonogram zadań

Zadania i materiały do realizacji

- Zadanie 8 podsumowujące: Firma kosmetyczna
- Studium przypadku - firma kosmetyczna (PDF ok 48 KB)
- Test końcowy

Ankiety ewaluacyjne

- Ankieta ewaluacyjna

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.moodle.e-wsb.pl, [09.11.2012]

Zaprezentowana struktura kursu e-learningowego WSB to najbardziej rozbudowana wersja zasobów e-learningowych. Wymaga ona zaangażowania prowadzącego nierzadko większego niż w przypadku prowadzenia zajęć tradycyjnych. W praktyce często w kursie wyłączane są niektóre aktywności, tak aby był on wsparciem dla nauczania tradycyjnego.

Według raportów dotyczących rynku amerykańskiego jesienią 2010 roku ponad 6,1 mln studentów uczestniczyło przynajmniej w jednym kursie e-learningowym. To oznacza, że 31,3% wszystkich studentów na uczelniach w USA uczestniczyło w choć jednych zajęciach o charakterze zdalnym (dla porównania w roku 2002 odsetek ten wynosił 9,6%)⁸. Przytoczone dane pokazują, że rynek amerykański jest jednym z bardziej doświadczonych rynków, biorąc pod uwagę zaawansowanie i wykorzystywanie technik kształcenia zdalnego w edukacji na poziomie wyższym.

Franklin University (Ohio, USA) to uczelnia specjalizująca się w kształceniu osób dorosłych. Kształci 12 tys. studentów, główny campus mieści się w Columbus (Ohio), pozostałe trzy w obrębie Ohio, jeden w Indianapolis. Jest uczelnią prywatną o charakterze

⁸ E. Allen, J. Seaman, *Going the Distance. Online Education in the United States*, Babson Survey Research Group, 2011, s. 4.

non-profit, o ponad stuletniej historii. W 2012 roku 72% wszystkich punktów kredytowych na uczelni zdobywanych jest poprzez kształcenie online, zaś pozostałe 28% w sposób tradycyjny (bezpośredni kontakt z nauczycielem). 90% studentów Franklin University ma za sobą jakieś doświadczenia w studiowaniu i „przynosi” ze sobą punkty kredytowe z innych uczelni. Uniwersytet prowadzi kształcenie w formie tradycyjnej (*face-to-face*) wsparte platformą internetową oraz kształcenie w pełni online.

Rysunek 3. Widok e-learningowego na platformie myFranklin – wersja linearna

	Time Estimate	Points	Due
Module 1: The Marketing Plan			
Week 1			
Reading and Preparation	.25 hrs	-	-
Due: 1-1: Reading: Week 1	6 hrs	-	Jun 26
Due: 1-2: Situation Analysis, Market Analysis, & Goals	6 hrs	100	Jul 1
Due: 1-3: Agency Meeting: Week 1	2 hrs	-	Jul 1
Due: 1-4: Quiz: Week 1	.75 hrs	25	Jul 1
Module 2: STP			
Week 2			
Reading and Preparation	.25 hrs	-	-
Due: 2-1: Reading: Week 2	4 hrs	-	Jul 8
Due: 2-2: STP	6 hrs	100	Jul 8
Due: 2-3: Agency Meeting: Week 2	3 hrs	-	Jul 8
Due: 2-4: Quiz: Week 2	.75 hrs	25	Jul 8
Module 3: Objectives and Strategies			
Week 3			
Reading and Preparation	.25 hrs	-	-
Due: 3-1: Reading: Week 3	5 hrs	-	Jul 15
Due: 3-2: Objectives and Strategies	6 hrs	100	Jul 15
Due: 3-3: Agency Meeting: Week 3	3 hrs	-	Jul 15

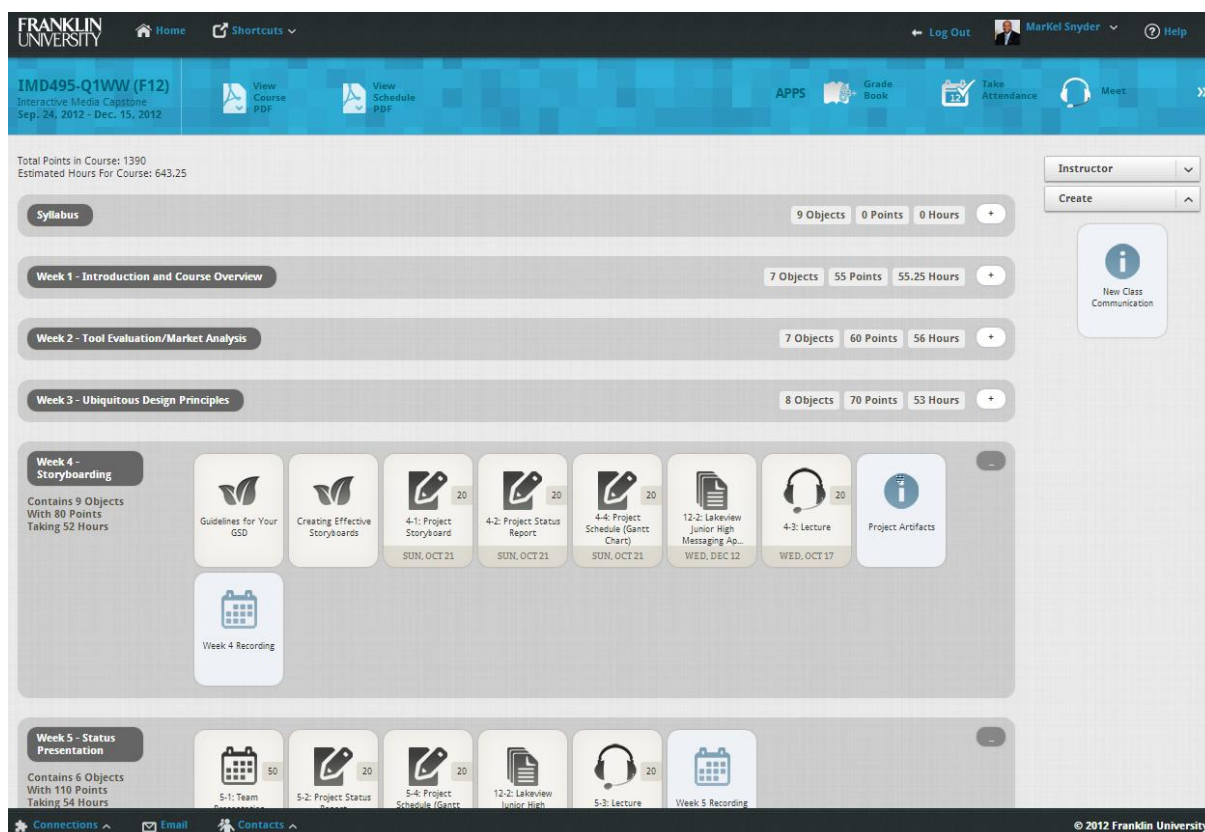
Źródło: materiały wewnętrzne Franklin University, www.my.franklin.edu, [07.11.2012]

W ramach struktury uczelni funkcjonuje Dział Multimediów, który odpowiada za techniczną realizację kursów e-learningowych wykorzystywanych w kształceniu dorosłych. Dział ten dostarcza także narzędzia do przygotowania studentów do kształcenia z wykorzystaniem metod zdalnych (np. poprzez tworzenie poradników dotyczących studiowania i korzystania z narzędzi informatycznych). Na indywidualne potrzeby studentów

przenosi materiały z kursów online na formę CD/DVD (wynika to z faktu kształcenia dość sporej grupy zawodowych żołnierzy, którzy mają ograniczony dostęp do internetu).

Na potrzeby kształcenia zdalnego Franklin University stworzył własną platformę e-learningową – myFranklin. Platforma ta służy do umieszczania na niej kursów e-learningowych. W roku akademickim 2011/2012 układ linearny kursu e-learningowego zaczął być zastępowany układem ikonograficznym – koncepcja podobna jest do technologii stosowanej w smartfonach (ikony i obrazki zamiast tradycyjnych linków tekstowych).

Rysunek 4. -learningowego na platformie myFranklin wersja ikonograficzna

Źródło: materiały wewnętrzne Franklin University, www.my.franklin.edu, [07.11.2012]

Zwyczajowo w kursie e-learningowym nie są zamieszczane wszystkie materiały do czytania (z kilkoma wyjątkami) – konieczne jest posiadanie książki (w wersji papierowej lub elektronicznej). W materiale elektronicznym znajdują się odsyłacze do książki (z reguły na potrzeby kursu dedykowana jest jedna książka, często stworzona specjalnie dla Franklin University), a także odsyłacze do materiałów w innych serwisach, np. na YouTube. Materiały do czytania zamieszczane są w kursie e-learningowym w formie plików PDF. Każdy kurs

zawiera sylabus, podstawowe informacje o przedmiocie oraz harmonogram (w układzie tygodniowym), rozbudowane narzędzia do komunikacji oraz informacje o sposobach ewaluacji postępów nauki. Kurs składa się z reguły 6 lub 12 bloków tematycznych, które są odpowiednikiem tygodni (jeden blok tematyczny na jeden tydzień, zdarzają się też kursy siedmiodniowe i krótsze trzytygodniowe).

Kształcenie tradycyjne na Franklin University różni się od zdalnego tylko zastosowanymi narzędziami komunikacji – w wersji tradycyjnej jest to dyskusja w klasie i praca w rzeczywistych grupach, w wersji zdalnej dyskusja przeniesiona jest do sieci. Platforma myFranklin oferuje dostęp do wielu narzędzi komunikacji, ich charakterystykę zamieszczono w tabeli 5.

Tabela 5. Sposoby komunikacji w kursie e-learningowym Franklin University

	Opis
Bulletin Board	Tablica ogłoszeń, na której pojawiają się informacje na temat tematów do dyskusji; należy z niej korzystać, aby zdobyć punkty w kursie
Chat Rooms	Mogą być wykorzystywane jako czaty dla całej grupy, ale także w przypadku pracy w mniejszych grupach nad danym zadaniem
Whiteboard	Pozwala na rysowanie i pisanie po wspólnej tablicy, którą widzą użytkownicy kursu
Franklin Live!	Narzędzie łączące w sobie czat (tekstowy i wideo) oraz białą tablicę, które wykorzystywane jest w komunikacji synchronicznej, pozwala na nagranie sesji i powtórne jej odtworzenie w innym terminie.
Drop Box	Sposób na przesyłanie prac zaliczeniowych (pisemnych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów wewnętrznych Franklin University, www.my.franklin.edu, [07.11.2012]

W kursie zaplanowane są cykliczne formy sprawdzania wiedzy – testy sprawdzające poszczególne partie materiału, które są dostępne w określonym czasie i po przesłaniu hasła przez prowadzącego dany przedmiot. Zdarza się, że występuje także test podsumowujący pracę w kursie. Uczestnicy najczęściej jednak gromadzą punkty z różnych form aktywności, a testy są tylko jedną z nich.

Ikoniczny układ wprowadza zmiany w wyglądzie kursu – oznacza obrazkami to, co dotychczas widoczne było jako linki tekstowe. Nie zmienia to jednak zawartości merytorycznej kursu e-learningowego ani stosowanych narzędzi komunikacji.

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonej analizy struktury kursów e-learningowych Wyższych Szkół Bankowych i Franklin University dokonano porównania kursów e-learningowych w dziewięciu obszarach. Wyniki tego porównania zamieszczono w tabeli 5.

-learningowych WSB oraz Franklin University

		Franklin University
Platforma	Uniwersalna, niektóre funkcje dopasowane do potrzeb uczelni	Dedykowana, stworzona na potrzeby uczelni
Kompletność materiałów	Wszystkie materiały zawarte są w kursie, bez konieczności sięgania do innych źródeł	Cześć materiałów do czytania umieszczona w obrębie kursu, konieczność korzystania z materiałów zewnętrznych, takich jak książki
Linki do materiałów zewnętrznych	Sporadyczne, rzadkie linkowanie do materiałów w serwisach zewnętrznych	Popularne zamieszczanie linków do serwisów zewnętrznych, takich jak np. YouTube
Test końcowy	Jeden test końcowy	Testy sprawdzające poszczególne partie materiału, czasami także test końcowy
Aktywności w kursie	Zbieranie punktów za różne aktywności (dyskusje i zadania domowe)	Zbieranie punktów za różne aktywności (projekty i eseje)
Udźwiękowanie	Podręcznik multimedialny – w pełni udźwiękowiony	Wybrane materiały w formacie audio do odsłuchania
Komunikacja	Fora dyskusyjne oraz czat	Własne narzędzie Franklin Live!, które jest połączeniem czatu tekstowego i wideo z tablicą ogłoszeń
Ankieta ewaluacyjna	Zamieszczona w kursie	Brak ankiety bezpośrednio w kursie, na ok. 2 tygodnie przed końcem zajęć przesyłany jest studentom spersonalizowany link do ankiety oceniającej zajęcia online
Struktura	Linearna	Ikonograficzna

Źródło: opracowanie własne

Zamieszczone w tabeli porównanie pokazuje, że kursy e-learningowe Franklin University mają zdecydowanie bardziej rozwiniętą komunikację w stosunku do porównywanego kursu Wyższych Szkół Bankowych. Polskie kursy jawią się natomiast jako bardziej zaawansowane technicznie w zakresie dostarczania materiałów dydaktycznych (zaawansowane podręczniki multimedialne), zaś amerykańskie różnicują źródła wiedzy, posługując się często linkami do różnych materiałów. Oba kursy mają dość podobną strukturę – składają się z bloków tematycznych, w których określone są partie materiału do zrealizowania. Polski kurs ma

jednak nadal strukturę graficzną linearną, bazująca na linkach tekstowych, amerykański zaś zmienia swój wygląd na ikonograficzny, dopasowując swój wygląd do zmieniających się wzorców korzystania z mediów elektronicznych i intuicyjności korzystania, jaką wprowadziły smartfony.

Bibliografia

E. Allen, J. Seaman, *Going the Distance. Online Education in the United States*, Babson Survey Research Group, 2011.

Dorośli w systemie edukacji formalnej: polityka i praktyka w Europie, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2011.

Kształcenie dorosłych, GUS, 2009.

Materiały wewnętrzne Wyższych Szkół Bankowych, 2012.

Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (z dn. 02.11.2011) zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, Dziennik Ustaw 2011 nr 246 poz. 1470.

Netografia

Materiały wewnętrzne Franklin University, www.my.franklin.edu.

Abstract

The article presents the structure of two e-learning courses. First is the example of course of Banking Schools in Poland, and the second example is the course of Franklin University from USA. The core concept of Polish e-learning course is a multimedia book. The course contains discussion forums as the primary communication tool. Polish course structure is very linear. Student must finish one part on the lecture and then move to another. Also, the graphical layout of the course is linear. The structure of Franklin University standard e-learning course is different. Franklin University does not offer all materials inside the course but offers also some links to other web pages. There are a lot of communication tools between faculty and students, and even the layout of e-learning course is not linear, but iconographical. The article shows the resemblance and differences among those courses.

Nota o autorce

Joanna Nogieć jest adiunktem w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu. Od 2006 roku zajmuje się e-learningiem, zaś od 2008 r. jest prodziekanem ds. studiów II stopnia. Jest

członkiem Stowarzyszenia e-Learningu Akademickiego oraz pracownikiem Centrum Rozwoju Edukacji na Odległość, działającym w ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych. Interesuje się problematyką wdrażania e-learningu w działalność edukacyjną szkół wyższych, a także usprawnianiem procesu kształcenia poprzez zastosowanie nowych technologii. W lipcu 2012 r. była na miesięcznym pobycie naukowo-badawczym we Franklin University.